

muistio

AIKA: tiistai 12.4.2011 klo 13.00–15.30

PAIKKA: Vaasan sosiaali- ja terveysvirasto alakerran neuvottelutilat, Vöyrinkatu 46, Vaasa

Osallistujat:

Erkki Penttinen
Hilkka Sundqvist
Pirjo Wadén
Peter Granholm
~~Hanna-Maija Kokko~~
~~Alice Backström~~
Marjatta Kiviranta
~~Liisa Hiltunen~~
Tarja Paikkala
Kirsi Loyhi-Timmerbacka
Katja Kurunsaari
Varpu Rajaniemi
Seija Ollila
Marjo Hannu-Jama
Maritta Vuorenmaa
~~Raimo Koivisto~~
~~Tony Pellfolk~~
Arto Rautajoki
Tuula Mulju siht.
Leena-Kaisa Nikkarinen Kaste Väli-Suomi

Henkilökohtainen varajäsen:

~~Matti Paloneva~~
~~kehitysjohtaja~~
~~Yvonne Holming~~

~~Hannu Joutsela~~
~~Esko Kuoppala~~
~~Maija Nyystilä~~

~~Gunilla Jusslin~~

~~Virpi Hagström~~

Ulla Isosaari
~~Susanne Jungerstam~~

ASIAT:

- 1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat
- 2§ Kokouksen järjestäytyminen
- 3§ Esityslistan hyväksyminen
- 4§ Pöytäkirjan tarkistaminen
- 5§ Tiedotusasiat
- 6§ Kaste-kuulumiset
- 7§ Pohjanmaan toimintasuunnitelman valmistelu
- 8§ Tietotutannon kehittäminen
- 9§ Muut asiat
- 10§ Kokouksen päättäminen

1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Varapuheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin toimintakauden 2011–2012 ohjausryhmän jäsenet ja läsnäolijat.

2§ Kokouksen järjestäytyminen

Pohjanmaan ohjausryhmä vuosille 2011–2012 kokoontuu ensimmäistä kertaa.

Esitys: Vaasan kaupunki SONet BOTNIA:n sopimuskaupunkina ilmoittaa puheenjohtajan edustajistaan. Valitaan ohjausryhmälle varapuheenjohtaja. Käydään läpi SONet BOTNIA:n organisaatio ja tehtävä lyhyesti sekä ohjausryhmän tehtävä siinä.

Päätös: Puheenjohtajaksi valittiin Erkki Penttinen Vaasasta ja varapuheenjohtajaksi Varpu Rajaniemi Pohjanmaan liitosta.

3§ Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Esityslista hyväksyttiin

4§ Pöytäkirjan tarkistaminen

Päätös: Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

5§ Tiedotusasiat

- Pohjanmaan hyvinvointihankkeiden verkostotapaaminen 6.4. Pohjanmaan liitto/SONet BOTNIA. Hyvinvointihankkeet kokoontuvat jatkossa 1-2x vuodessa. Seuraava kokoontuminen on loppuvuodesta 2011 MediBorhnia-hankkeen emännöimänä.
- INDI-yhteistyö Pohjanmaan ja THL:n kesken jatkuu vuoden 2011 loppuun saakka. Huhtikuun kokouksessa osallistujamme kommentoivat INDIn tämänhetkisiä avainindikaattoreita, joita vielä karsitaan. Videoneuvotteluyhteydellä pidetään syksyllä yksi tapaaminen. Toinen työkokous on loppuvuodesta 2011 Vaasassa, jolloin avainindikaattorit ovat sähköisesti kokeiltavana. Silloin toimimme käyttäjäpaneelina.
- Terve hyvinvoiva Pohjanmaa -seminaari on siirretty syksyyn
- Vaasassa 21.–22.6. pohjoismainen seminaari Hoito ilman pakkoa – utopiaa? Pakon käytön vaihtoehdot sosiaali- ja terveydenhuollossa, THL:n järjestämänä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

6§ Kaste-asiat

Väli-Suomen Kaste-suunnittelija Leena-kaisa Nikkarinen esittelee Kaste-ohjelman uudet hankkeet, mahdolliset uudet vuoden 2011 painopistealueet sekä uuden Kaste-ohjelma II:n valmisteluun liittyviä asioita.

Esitys: Keskustellaan ajankohtaisista Kaste-asioista. Sovitaan koordinaatioryhmän kokousaika toukokuulle Kasperi II-hankkeen sekä SOS-aikuisssosiaalityön hankkeen budjetin ja sisältöjen karsimiseksi. Hankevalmistelun koordinaatioryhmään kuuluvat Alice Backström, Peter Granholm, Yvonne Linden, Erkki Penttinen ja Tuula Mulju.

Asian käsittely: Leena-Kaisan esitteli aluksi viimeisimpiä Kastehaun päätöksiä. Väli-Suomen alueelle on tähän mennessä myönnetty n. 20 milj. hankeavustuksina. Ja tämän vuoden haussa rahoitusta saatiin 6 milj. haetusta 10 milj. Aivan uutena hankkeena hyväksyttiin SOS- Syrjäytymisestä osallisuuteen. Tämä aikuissosiaalityön hanke on suhteessa suurin hankkeemme ja valtakunnallisestikin kiinnostava. Myönnettyjen hankkeiden budjetit ovat haettua pienemmät ja karsitut budjetit ja niiden mukaiset hankesuunnitelmat on toimitettava STM:lle 1.5. mennessä. Muta rahoitusta saaneet hankkeet ovat Ikäkaste, Kasperin ja Välittäjä ja ne jatkavat lokakuun alusta saumattomasti. Hankkeiden taloushallintoasioista järjestetään ohjaustilaisuus 11.5. Helsingissä. Nykyisen ohjelmakauden tuloksia esitellään Tampereella 1.9. Kastehelmiseminaarissa.

Uutta Kasteohjelmaa 2012–2015 valmistellaan. Kasteen alueelliset johtoryhmät lopettivat työnsä maaliskuussa ja uutta ohjelmakautta varten ollaan nimeämässä uusia alueellisia johtoryhmiä Kuntaliiton esityksestä. Väli-Suomen aluejohtoryhmän työkokous alueen painopisteistä on tulossa 1.-2.9. kastehelmi-seminaarin yhteydessä. Alueille laaditaan myös uusi alueellinen kehittämissuunnitelma syksyn aikana.

Keskusteltiin siitä, mitä syksyn Kastehaussa voisi alueellamme olla ja mitä asioita ja painopisteitä ehdotamme uuteen ohjelmaan. Esityksiä:

- Toimiva terveyskeskus-ohjelma ja Potku-hanke ja valtakunnallinen vammaispalveluhanke tarvitsevat jatkoa
- Entä toimiva sosiaalitoimi?
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Palvelujärjestelmän kehittäminen
- Varhaiseen puuttumiseen liittyvää tekemistä on meillä ollut paljon ja nyt on aika huolehtia käytötönotosta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Johtamisen kehittäminen

Kaste-ohjelmasta tulee nyt sosiaali- ja terveydenhuollon pääohjelma, johon muut ohjelmat tulevat osaohjelmiksi. Tällä ohjelmakaudella on ollut monia ohjelmia (esim. Mieli, Alkoholiohjelma, Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma). Osaohjelmat saavat rahoituksensa Kasteesta. Hakuajoissa tullaan huomioimaan kuntien budjetti aikataulu paremmin ja hankeajataulu muuttuneen siten aiemmaksi. Kaste II – ohjelman valmistelusta ja sisällöstä sekä pääpiirteet nykyisen ohjelman arvioista ja parannusehdotuksista löytyvät on Leena-Kaisan slideista ks. liite 1. Painopisteet määriteltäneen kesäkuussa.

Keskustelussa tuli esille, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen rahoitusta voisi hakea myös Bothnia atlantica – rahoituksesta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

7§ Pohjanmaan toimintasuunnitelman valmistelu

Pohjanmaan ohjausryhmä valmistelee liitteessä olevan toimintasuunnitelmarungon pohjalta toimintasuunnitelmaa vuosille 2011–2012. Pohjana on käytetty SONet BOTNIAn strategiaa, Sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan toimintalinjoja vuosille 2010–2013, ohjausryhmän ehdotuksia toimintakertomuksen yhteydessä sekä joidenkin alueen toimijoiden kanssa

käytyjä neuvotteluja. Toimintasuunnitelma sovitetaan yhteen Pohjanmaan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja sen työstämisen kanssa.

Esitys: Keskustellaan toimintakauden haasteista ja määritellään painopisteitä ja toteutusta. Toimintasuunnitelmaa täydennetään yhteistoiminta-alueitten ilmoittamilla tarkennuksilla vielä tämän kokouksen jälkeen ennen seuraavaa kokousta.

Asian käsittely: Keskustelussa tuli esille kysymys, valtionhallinnon ja kuntatason dialogisesta kehittämisestä ja miten osaamiskeskukset voisivat edistää sitä Kasteessa. Esimerkkinä tästä mainittiin aikuissosiaalityön kehittäminen ja osallisuus.

Toimintasuunnitelmaan täydennetään johtamisen kehittämiseen verkostojohtaminen. Peruspalvelujen kehittämisessä nousi esille kysymys, miten siihen voitaisiin ottaa mukaan myös yksityiset palveluntuottajat.

Päätös: Pyydetään ohjausryhmän kommentit ja täydennykset toimintasuunnitelman runkoon sähköpostitse 31.5. ja toimintasuunnitelma käsitellään täydennyksineen seuraavassa kokouksessa 16.6.

7§ Alueellisen tietotuotannon käynnistyminen SONet BOTNIA:n alueella

Alueellinen tietotuotanto on keskeinen kehitettävä asia maakunnissamme. SONet BOTNIA:n yli-maakunnallisen, alueellisen tietotuotannon kehittäjäryhmän tehtävänä on koota, arvioida ja systematisoida alueellista sosiaali- ja hyvinvointitietotuotantoa. Tältä pohjalta työryhmä laatii suunnitelman alueellisen tietotuotannon kehittämiseksi maakunnallisesti ja ylimaakunnallisesti pohjalaismaakuntien yhteistyönä. Kehitysjohtaja Arto Rautajoki esittelee tilannekatsauksen.

Esitys: Ohjausryhmän pohdittavia kysymyksiä:

- Mitä hyvinvointitietoa tarvitaan?
- Miten nykyistä hyvinvointitietotuotantoa voidaan Pohjanmaalla paremmin hyödyntää ja miten kehittäjäryhmä voi tukea sen käyttöön ottoa Pohjanmaan maakunnassa?
- Millaisen hyvinvointitiedon tarve kasvaa Pohjanmaalla seuraavan viiden vuoden aikana?
- Miten tietoa voitaisiin tuottaa nykyistä systemaattisemmin Pohjanmaalla?
- Mitä eri tahoja voisi osallistua Pohjanmaan hyvinvointitiedon tuotantoon?
- Miten SONet BOTNIA:n ohjausryhmän Pohjanmaan toimintasuunnitelmassa vuosille 2011–2012 (tulisi ottaa huomioon SONet BOTNIA:n strategiaan 2015 liittyvät strategiset painopisteet:
 - kehittää ja systematisoi alueellista tietotuotantoa
 - vahvistaa hyvinvoinnin kestävänsä kehittämisen ja tutkimuksen alueellista rakennetta
 - o tietotuotantoon liittyvänä:
 - hyödyntää omassa toiminnassaan sekä osaamiskeskusverkostossa pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntemusta

Strategia löytyy linkistä <http://www.sonetbotnia.fi/112.html>

Asian käsittely: Arto Rautajoki esitteli tietotuotannon kehittämisen syitä, haasteita mahdollisuuksia, miten edetä asia kehittämisessä. Tietoon perustuva alueellinen kehittäminen on pitkään ollut osa mieskeskuksen agendalla, oikeastaan perustamisesta saakka. SONet BOTNIA on perustamassa ylimaakunnallista tietotuotannon kehittäjäryhmää, joka aloittaa toimintansa syksyllä. Kehittäjäryhmään tulee edustusta kolmesta maakunnastamme.

Viimeaikaisessa Sosiaalisesti kestävä Suomi – raportissa todetaan valtakunnallisestikin tarvittavan

tietotukea kehittämisen perustaksi. Olee llista tiedon lisäksi on alueellisesti siitä tehtävä tulkinta.

Ylimaakunnallisella yhteistyöllä etsitään lisäarvoa ja vahvuutta tähän kehittämiseen. Sähköinen hyvinvointikertomus toisi mahdollisuuden maakunnittaiseen sekä yhteistoiminta-alueittaiseen tietoon. SONet BOTNIA järjestä Kokkolassa 6.6. työkokouksen sähköisestä hyvinvointikertomuksesta alueensa toimijoille. Työkokouksessa esitellään Pohjois-Suomen pilottia aiheesta.

Arton esitys on kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Päätös: Ohjausryhmän jäsenet esittävät kehittämissuunnittelijalle Pohjanmaan tietotuotannon tarpeita sähköpostitse 6.5. mennessä.

8§ Muut asiat

Ajankohtaisia tapahtumia

- Pohjalaismaakuntien järjestötoiminnan neuvottelupäivä ”Onko välittämistä väliä” Kokkolassa 4.5.tietotuotannosta:
- ATH-seminaari alue- ja paikkatiedosta, VY kirjaston auditorio Nissi 19.5. klo 9-12
- Sähköinen hyvinvointikertomus, Kokkolan kaupungintalo 6.6. klo 12–15

9§ Kokouksen päättäminen ja seuraavat kokoukset

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30. Seuraava kokous pidetään 16.6. klo 13 Vaasassa.

Liite 1.

Ajankohtaista Kasteesta

SONet BOTNIA

Alueellisen ohjausryhmän kokous

Vaasa 30.3.2011

Leena-Kaisa Nikkarinen

Väli-Suomen Kaste-ohjelmapäällikkö

Ajankohtaista

- Valtionavustusta myönnettiin Väli-Suomen alueelle kolmelle jatkohankkeelle ja yhdelle uudelle hankkeelle yhteensä 5,95 milj. €
- Kasperi II: haettiin 3,36 m€, myönnettiin 1,7 m€
- Ikäkaste – Äldre-Kaste II: haettiin 1,8 m€, myönnettiin 1,1 m€
- Välittäjä 2013: haettiin 3,4 m€, myönnettiin 1,5 m€
- S.O.S.: haettiin 1,86 m€, myönnettiin 1,65 m€
- Tarkennetut hankesuunnitelmat ja kustannusarviot tulee toimittaa Sosiaali- ja terveysministeriöön 31.5.2011 mennessä
- Aluehallintoviraston ja STM:n hankehallinnon ohjaustilaisuus Helsingissä 11.5.2011 hankkeissa ja osahankkeissa toimiville taloussihteereille, hankejohtajille, projektipäälliköille ja –koordinaattoreille

Vuoden 2011 tapahtumia

- Seuraava valtionavustuksen haku 31.12.2011 mennessä
- STM tiedottaa hakukierroksen painoalueista kesäkuussa
- Aluejohtoryhmillä ei ole tällä hetkellä toimintaa
- Kuntaliitto tekee esityksen uusista aluejoryistä kevään aikana, uusi hallitus nimittää kesäkuussa, toiminta alkaa syksyllä
- Väli-Suomen aluejoryn ensimmäinen kokous 1.-2.9. Kastehelmimarkkinoiden yhteydessä
- Alueellisen kehittämissuunnitelman uusiminen vuoden loppupuolella
-

Kaste II –ohjelman valmistelusta

Seuraavat diat on koottu Olli Kerolan 9.2.2011 Väli-Suomen aluejohtoryhmän kokouksessa esittämästä aineistosta

- Kaste-ohjelman rooli korostuu STM:n informaatio-ohjauksessa vuosina 2012-2015.
- Kaste-ohjelmasta tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmän **pääohjelma**, johon muut strategisesti tärkeät ohjelmat tulevat **osaohjelmiksi** (dia 3).
- Osana lakisääteistä Kaste-ohjelmaa osaohjelmat saavat:
- valtioneuvoston vahvistuksen,
- valtionavustukset kehittämistoimintaan,
- Kaste-organisaation tuen (neuvottelukunta, aluejohtoryhmät)
- keskushallinnon asiantuntijatuon ja ohjauksen
- Kaste II on osin jatkuo Kaste I:stä.
- Kaste II -ohjelmassa korostuu hyvien käytäntöjen levittäminen ja juurruttaminen (yhteistyössä Innokylä-ohjelman kanssa)
- Osaohjelma on itsenäinen osa Kaste-ohjelmaa

Osaohjelma on itsenäinen osa Kaste-ohjelmaa

Osaohjelmalla on:

- selkeät tavoitteet
- valtakunnallisia toimenpiteitä
- alueellisia toimenpiteitä
- mahdollisuus käyttää hankerahoitusta kuntien ja kuntayhtymien uudistustyöhön
- oma tutkimus- ja arviointisuunnitelma
- (yhteistyö eri tutkimus- ja oppilaitosten kanssa)
- oma viestintäsuunnitelma
- johtaja ja johtoryhmä, jonka edustajat yli sektorirajojen (esim. eri ministeriöt) ja eri rahoittajatahoilta (Ray, Tekes, ESR, Sitra)

Valmisteluajataulu 2011

- tammikuu: kuulemistilaisuuksia (esim. 19.1. järjestöjen kuuleminen)
- helmi-maaliskuu: yhteenveto lausunnoista ja kuulemistilaisuuksista
- maaliskuuhuhtikuu:
- asetusten avaaminen: Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnista ja alueellisista johtoryhmistä ja Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista
- valtionavustusten hakuohjeiden ja lomakkeiden uudistaminen alkaa
- indikaattorien alustava valinta
- touko-kesäkuu: **hallitusohjelma ja kehykset**
- kesäkuu 2011: neuvottelukunnan ja aluejohtoryhmien asettaminen
- kesä-elokuu 2011: **ohjelmaluonnoksen ja hallitusohjelman yhteensovittaminen**
- syyskuun alku 2011: ohjelmaluonnos valmis, **konsensuskokous**
- lokakuu 2011: ohjelman ja hankeohjeiden viimeistely

Kaste-ohjelman ulkoisesta arvioinnista opittua

- Kaste II –ohjelmasta sosiaali- ja terveysministeriön pääohjelma, jolla on selkeät tavoitteet ja rajoitettu määrä osaohjelmia.
- Seurantaindikaattorit
- Aluejohtoryhmillä on **merkittävä rooli** kuntien keskinäisen sekä kuntien ja muiden toimijoiden välisen vuorovaikutuksen edistäjinä > Aluejohtoryhmien roolin ja resurssien vahvistaminen, kokoonpanon tarkistaminen
- **Monilähtein hankerahoitus**
- toimii huonosti, resurssien haaskausta
- rahoittajien ja hanketoimijoiden välinen yhteistyö on riittämätöntä, puheen tasolla
- hankerahoituksen riskianalyysit puuttuvat
- **Johtopäätökset:**
- **tehostetaan** eri rahoittajien välistä **yhteistyötä, systemaattisuus**
- hankerahoituksen **ajallinen ja temaattinen synkronointi** (työnjako)
- tehostetaan **yhteistä tiedottamista** (mm. kehittämisforumit)

Ohjelman arvioinnissa kehittämishankkeista:

- Hankkeiden entistä laajempi koko ja entistä keskitettympi kehittäminen koetaan hyväksi
- Vaikutteita ja ideoita tulisi vaihtaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, järjestöistä ja yrityksistä
- Hankkeisiin tulisi olla nykyistä pidempi aikajänne ja jatkuvuus
- THL:n itsearvioinnin tuki on tärkeä
- Projektijohtaminen edellyttää kyvykkyyttä, taloushallinnon taitoja, verkostoitumista ja viestintätaitoja
- Tarvitaan selkeät projektinhallinta/taloushallinto-ohjeet
- Hankearviointia tulee kehittää, luoda yhtenäiset arviointikriteerit

Johtopäätöksiä

- Hankkeiden **sirpaleisuutta tulee välttää**: hankkeissa tulee olla selkeät tavoitteet, konkreettiset keinot ja vain muutama osahanke per hankekokonaisuus
- **Pienet kunnat** tulee saada entistä tehokkaammin **mukaan** uudistustyöhön, ongelmana henkilöstön ja oman pääoman riittävyys.
- Hankkeet tulisi saada **käyntiin heti vuoden alussa**. Hakuajassa tulisi ottaa huomioon kuntien budjettiaikataulu. - >Harkitaan muutosten mahdollisuutta.
- Hankkeiden **keston tulisi olla yli 3 vuotta**. Harkitaan.
- Hankehallinnon **ohjeistusta tarkennetaan**.
- Hankkeiden yhteisiä **arviointikriteereitä valmistellaan**.
- Hankerahoituksen myöntämistä hankkeiden suunnitteluun tulee harkita.
- Hankerahoituksen myöntämistä uudistusten juurruttamiseen ja levittämiseen tulee harkita (ne sisältyvät jo itse hanketyöhön).
- Hyvät käytännöt leviämään oppimisprosesseina
- Innokylän hyödyntäminen
- Muut keinot?

Hankerahoituksen suuntaamisen vaihtoehtoja:

- Hankerahoitus tulisi suunnata **keskisuurille**, muutaman kunnan yhteiselle hankkeelle.
- Hankerahasta osa tulisi sitoa ”**kastehelmirahaksi**”, joka suunnataan pieniin ja innovatiivisiin hankkeisiin.
- Osa hankerahasta tulee olla ”**tiukan sitoutumisen rahaa**”, näissä hankkeissa kuntien virkamies- ja poliittinen johto ovat entistä tiukemmin sitoutuneet hankkeiden toteuttamiseen ja tulosten juurruttamiseen. - **Aiesopimukset?**
- Hankerahoituksessa tulisi siirtyä sopimuspohjaisuuteen, yhteistyö-, kumppanuus-, neuvottelu- ja konsultointitoimintaan.

Aluejohtoryhmien esitys Kaste II-kehittämiskohteiksi

- Eheät palveluketjut ja vaikuttavat toimintamallit
- Koulutuksesta ja työelämästä syrjäytyneet nuoret ja nuoret aikuiset
- Toimiva sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma
- Lapset, nuoret ja lapsiperheet
- Päihde- ja mielenterveyspalvelut
- Ikääntyneiden hyvinvointi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon johtaminen

Yhteystietoja

- Välittäjä 2009: www.valittajahanke.fi
- Ikäkaste – Äldre-Kaste: www.ikakaste.fi
- Kasper: www.pikassos.fi kaste
- Potku: www.potkuhanke.fi
- Vammaispalveluhanke Vaasassa: kehittämissuunnittelija Katja Valkama, Eskoo
- www.tampere.fi/kaste

Leena-Kaisa Nikkarinen

Kaste-ohjelmapäällikkö, Väli-Suomi

leena-kaisa.nikkarinen@tampere.fi

Puh. 040 800 4621

Kiitos!

Liite 2.

Miksi sosiaalialan ja hyvinvoinnin alueellista tietotuotantoa ja tutkimusta on tarpeen kehittää? Arto Rautajoki Pohjanmaan ohjausryhmä 12.4.2011

- 1) Tuoreet tiedot eriarvoistumisen vahvistumisesta, hyvinvointi- ja terveyserojen kasvu => määrätietoista voimavarojen kohdentamista mm. tietotuotantoon
 - 2) STM strategia 2020: Sosiaalisesti kestävä Suomi ja SOTE-eheys
 - => tietoa toimintaympäristön muutosten näkemiseksi/ennakoimiseksi, hyvinvoinnin edellytysten tunnistamiseksi
 - => tietoa ihmisten palvelutarpeista ja palvelujen /toimenpiteiden/hyvinvointia koskevien päätösten vaikuttavuudesta
 - => pitkäjänteiseen kokonaisarviointiin perustuvaa tietoa yksilöihin, perheisiin, yhteisöihin toteutettujen interventioiden vaikuttavuudesta ja toiminnan kustannuslaskennan mukaista vertailtavuutta
 - 2) Sosiaalipalvelujen osaamisen ja erityisosaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi / työvoiman saatavuuden turvaamiseksi
 - 3) Kokonaiskuvan muodostamiseksi ihmisten hyvinvointitarpeista ja sosiaalipalvelujen käytöstä (aluetta palvelevan tietotuotannon kehittämiseksi (yhteinen visio/tavoitteet,, eri toimijoiden roolit, yhteistyö/työnjako, päällekkäisyyksien välttäminen , resurssien järkevä käyttö, pitkäjänteisen kehitystoiminnan aikaansaaminen)
- ⇒ Tietoon perustuva alueellinen kehittäminen, hyvinvointipoliittinen strategiatyö, johtaminen ja päätöksenteko
- ⇒ Perustaksi reaaliaikaista hyvinvointia sekä alueellisia ja ajallisia prosesseja kuvaavaa tutkimustietoa

Hyvinvointitietotuotanto ja tutkimus**Haasteita:**

1. Suomessa on vallinnut asiantuntijoiden määrittelemä, objektiivinen ja materiaallinen hyvinvointikäsitteys
Nyky-yhteiskunnassa korostuvat myös subjektiivinen ja henkinen hyvinvointi ja ihmisten omien valintojen vaikutus hyvinvointiin => tarvitaan näihin ulottuvaa tietotuotantoa ja tutkimusta
2. Kokonaisvaltaiset synteetit tutkimuksen tuottamista erilaisista näkökulmista puuttuvat tai niitä ei hyödynnetä
3. Hyvinvointimittarien kehitystyö on aktiivista (Eurostat, OECD, THL jne?) => esim. ATH-tutkimus => Sinänsä tärkeää, mutta hyvin keskiarvostavaa, alueellisesti vähän erikoistunutta, heikosti alueelliseen kontekstiin integroitunutta tutkimustietoa kuntien elinvoimaisuuden tueksi? Potentiaalia on => Sosiaalialan osaamiskeskusverkostoyhteistyö vahvan alueelliset erityispiirteet huomioon ottavan tulkinnan aikaan saamiseksi?

Haasteita:

1. Päätöksenteon ongelmat ("tietoa paljon, muttei löydy", "tieto ei ole ajantasaista", "tieto ei vastaa käyttäjien tarpeita", "tieto ei ole politiikkarelevanttia", "päättäjät haluavat tietoa liian lyhytjänteisesti" ym.)

2. Elämänhallinta (mielenterveys- ja päihdeongelmat, työn, harrastusten ja perhe-elämän epätasapainoisuuden ongelmat, ylivelkaantuminen, epäterveellinen ravitseminen, riittämättömän liikunta, ylipaino ja niihin liittyvät sairaudet ym.)
3. Uudenlaiset tarpeet (Elinympäristö/Resurssit ja toimintamahdollisuudet => arkielämän aktiviteetit ja roolit=> arjen hallittavuus ja elämän merkityksellisyys=> subjektiivinen hyvinvointi objektiivisen ja aineellisen hyvinvoinnin rinnalle)
4. Uudenlainen hyvinvointipolitiikka => Lisää arjen hyvinvoinnin laaja-alaista tutkimusta, subjektiivinen ja henkinen hyvinvointi korostuvat, elämänhallintaa tukevat palvelut, enemmän vastuuta ihmisille=> arjen valintojen tukeminen ja tuuppiminen parempaan suuntaan, elinympäristöjen kehittäminen hyvinvointia tukeviksi
(Sitran Timo Hämäläistä (2011) mukaellen)

SONet BOTNIA:n askelia

1) SONet BOTNIA:n STRATEGIA 2015: Strategisia painopisteitä mm.:

- Kehittää ja systematisoi alueellista tietotuotantoa
- Vahvistaa hyvinvoinnin kestävä kehittäminen ja tutkimuksen alueellista rakennetta

Keskeisiä näkökulmia, jotka ovat olennaisia hyvinvoivan Pohjanmaan maakunnan kannalta:

a) Hyvinvoinnin tietoperustan kehittäminen on kehittyvä perusta, jolle b) rakennamme hyvinvointipalvelujen arvioinnin ja kehittämisen tukemisen sekä c) hyvinvointiosaamisen vahvistamisen ja hyödyntämisen

2) ALUEELLISEN TIEOTUOTANNON YLIMAAKUNNALLINEN KEHITTÄJÄRYHMÄ

- Sosiaalialan tietotuotannon kokonaisuuden nykytila-analyysi: Kokonaiskuvan rakentaminen: tietotuotannon kokoaminen, arviointi ja systematisointi
- Hyvinvointitietotuotannon kysely maakunnan keskeisille organisaatioille hyvinvointitiedon tuotannon nykytilasta, tulevaisuuden tietotarpeista ja kehittämis ehdotuksista (Etelä-Pohjanmaan liitto / SONet BOTNIA=> Toteutetaanko myös Pohjanmaalla keskeisille toimijoille)
- Maakunnallisten ja ylimaaunnallisten kehittämissuunnitelmien rakentaminen
- Kansallisen kehittämistyön huomioon ottaminen
- Substanssi- ja kohderyhmäkohtaiset alaryhmät

3) SÄHKÖISEN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN KÄYTTÖÖN OTON TUKEMINEN ERI POHJALAISMAAKUNNISSA

- Pohjalaismakuntien yhteinen työkokous Kokkolassa 6.6. klo 12.00–15.00
- Väline koota systemaattisesti tietoa myös säännöllisiin yhteistoiminta-alueittaisiin ja maakunnallisiin hyvinvointikatsauksiin?

4) TUTKIJASUUNNITTELIJA SONet BOTNIA:n YLIMAAKUNNALLISENA VASTINPARINA MAAKUNNALLISEEN, ALUEELLISEEN TIEOTUOTANNON KEHITTÄMISTYÖHÖN esim. asioiden valmistelu kehittäjäryhmään, pohjalaismakuntien hyvinvointibarometrin toteuttaminen verkostoyhteistyössä ja kehittäminen, räätälöidymmin kuntien ja yhteistoiminta-alueiden tarpeisiin vastavaksi, tutkimusohjelmien rakentaminen eri maakunnissa kehitteillä olevien hyvinvoinnin, sosiaalitoimen ja sosiaalipalvelujen opetus- ja tutkimuskeskeisten työn tueksi, hyvinvointi-indikaattoreiden käyttöön oton, valintojen ja priorisoinnin tuki kunnille

- 5) STM:n TOIMEKSIANNON MUKAISEN YHTEISTYÖRAKENTEEN JA YHTEISTYÖN syventäminen sosiaalialan osaamiskeskusten ja perusterveydenhuollon yksiköiden kesken maakunnallisesti ja yli maakunnallisesti ml. tietotuotannon kehittämistyö => tukee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmia + tähän liittyen opetus- ja tutkimusklินิกoiden integrointi osaamiskeskustoiminnan vahvistamiseksi + laajemmat, verkostopohjaiseen kehittämistyöhön perustuvat eri toimijoita kokoavat rakenteet (BOWER)

Tiivis korkeakoulu- ja THL- yhteistyö KASTE-hankkeiden arvioinnin sekä tietotuotannon ja tutkimuksen tueksi

- Kiinteä oppilaitosyhteistyö mahdollistaa erilaisten opinnäytteiden kytkemisen osaksi tiedonmuodostusta
- 6) Uutena avauksena SONet BOTNIA on mukana valtakunnallisen paikkatietotutkimuksen mahdollisuuksien käyttöön otossa sosiaali- ja terveystietojen kehittämisen tueksi
- 7) SONet BOTNIAn Pohjoismaisessa erityistehtävässä on valmistunut kartoitus kestävän kehittämisen rakenteista Pohjoismaissa ja toinen selvitys asiakaslähtöisestä tietotuotannosta on työn alla => Tulokset ja hyvät käytännöt levitetään kolmen maakunnan alueelle => Pohjoismaisen tiedon ja verkostojen hyödyntäminen maakuntalähtöisesti ja valtakunnallisesti
- 8) SONet BOTNIAn strategian yksi painopiste on kansalaislähtöisten palvelujen kehittämisessä, mikä vaatii niihin liittyvää käytännön kokeilutoimintaa, arviointoja ja kuntalaisten kokeman hyvinvointitiedon tuottamista, mitä konkretisoidaan tulevassa toimintasuunnitelmassa.
- 9) SONet BOTNIAn vahvistaminen asiantuntijayhteisönä:
- avaa mahdollisuuksia: kansallisen, alueellisen ja paikallisen tietotuotannon mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja tutkimuksen kehittämiseen:
 - esim. Opetus- ja tutkimusklินิกatoiminta (valtakunnallisen sosiaalialan osaamiskeskusverkon tietotuotannon kehittäminen, valtakunnallinen tietotuotannon verkostotyöryhmä, THL:n menetelmäarviointi, SONet BOTNIAn INDI-yhteistyö, uudenlaisen tietotuotannon ohjelmallinen kehittäminen, SONet BOTNIA ja Pohjanmaan toimijat yhteistyö)
- 10) SONet BOTNIAn toimii asiantuntijuudellaan vahvistamassa omilla profiilialueillaan myös Väli-Suomen alueen kehittämistyössä
- esim. S.O.S Väli-Suomen alueen aikuissosiaalityön KASTE-hanke
- 11) OSKE sosiaalievokampanja